

Ontwerpbesluit Sint Pietersberg & Jekerdal

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Gelet op artikel 3, eerste lid, en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2008/23/EG van 12 november 2007 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van een eerste bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 12);

Gelet op artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Sint Pietersberg & Jekerdal**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*
 - H6110 *Kalkminnend of basifiel grasland op rotsbodems behorend tot het *Alysson-Sedion albi*
 - H6210 *Droge halfnatuurlijke graslanden en struikvormende facies op kalkhoudende bodems (*Festuco-Brometalia*) (gebieden waar opmerkelijke orchideeën groeien)
 - H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
 - H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
 - H9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion-betuli*
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire soorten zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H1078 *Spaanse vlag
 - H1318 Meervleermuis
 - H1321 Ingekorven vleermuis
 - H1324 Vale vleermuis

Artikel 2

1. Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart.

2. De in artikel 1 genoemde speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied **Sint Pietersberg & Jekerdal**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.
3. De instandhoudingsdoelstelling, bedoeld in het tweede lid, heeft mede betrekking op de instandhouding van de volgende soort, anders dan vereist ingevolge de in artikel 1 genoemde richtlijn:
H1037 Gaffellibel
Dit betreft een soort opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206).

Artikel 3

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in de onderstaande vestigingen van de Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit:

- Vestiging Noord: Cascadeplein 6, 9726 AD GRONINGEN;
- Vestiging Oost: Verzetslaan 30, 7411 HX DEVENTER;
- Vestiging West: Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT;
- Vestiging Zuid: Keizersgracht 5, 5611 GB EINDHOVEN.

De terinzagelegging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen van de betreffende gemeente(n), in de kantoren van de waterschappen waaronder het gebied valt en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natura2000> en het zal bovendien worden bekendgemaakt in dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de terinzagelegging van dit ontwerpbesluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura 2000-gebied Sint Pietersberg & Jekerdal inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn

1. INLEIDING

Met dit besluit wordt het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Het aangewezen gebied vormt het Natura 2000-gebied Sint Pietersberg & Jekerdal, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en soorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen.

In artikel 2 van het besluit wordt de term Natura 2000-gebied geïntroduceerd en wordt bepaald dat er voor het gebied een bepaalde instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. Deze doelstelling heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde habitattypen en habitatsoorten. Deze aanwijzing vormt het Natura 2000-gebied Sint Pietersberg & Jekerdal, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen. Daarbij zijn tevens instandhoudingsdoelstellingen opgenomen voor complementaire doelen, die vermeld zijn in artikel 2.

Artikel 3 regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting wordt de aanwijzing op grond van de Habitatrichtlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent en worden de eventueel doorgevoerde wijzigingen van een toelichting voorzien.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen 'behoud', 'uitbreiding' of 'verbetering' gebruikt. Voor een habitatype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitatype altijd in de vorm van 'behoud' of 'uitbreiding' van oppervlakte en van 'behoud' of 'verbetering' van kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied bepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van 'behoud' of 'uitbreiding' van omvang leefgebied en van 'behoud' of 'verbetering' van kwaliteit van leefgebied.

Daarnaast zijn aan de Nota van toelichting twee bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de kwalificatie als speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrichtlijn en van de toedeling van de instandhoudingsdoelstellingen.

2. AANWIJZING HABITATRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als “Habitatrichtlijngebied”). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam “St. Pietersberg en Jekerdal” en onder nummer NL9801025 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is onder meer aangewezen voor drie prioritaire habitattypen en één prioritaire habitatsoort in de zin van artikel 1 van de Habitatrichtlijn.

Dit Habitatrichtlijngebied wordt voortaan aangeduid als Natura 2000-gebied Sint Pietersberg & Jekerdal (landelijk gebiedsnummer 159).

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006). Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008). Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitattypen en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura 2000-netwerk.

Het Natura 2000-gebied Sint Pietersberg & Jekerdal ligt in de provincie Limburg en behoort tot het grondgebied van de gemeente Maastricht.

2.1 Beschermd natuurmonumenten

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van de hieronder opgesomde natuurmonumenten¹.

Het beschermd natuurmonument Sint Pietersberg is aangewezen op 21 november 1974 (NLB 15664; Stcrt. 1974, nr. 232).

Het beschermd natuurmonument Sint Pietersberg-Noord is aangewezen op 27 april 1979 (NLB/N-35007; Stcrt. 1979, nr. 122).

Op grond van de wet heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzingen als natuurmonument van toepassing waren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de

¹ De oude wet kende zowel staatsnatuurmonumenten als beschermde natuurmonumenten. Dit verschil is in de huidige wet komen te vervallen.

ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in de vervallen besluiten (zie verder hoofdstuk 5). De gebieden, die in het verleden als natuurmonument zijn aangewezen, zijn op de bijgevoegde kaarten ook als zodanig te herkennen.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

De Sint Pietersberg en het aangrenzende Jekerdal hebben voor Nederland een bijzonder karakter. Dit wordt veroorzaakt door de geologische opbouw met grote verscheidenheid aan bodemtypen en expositie, de grote kalkrijkdom en betrekkelijk geringe neerslaghoeveelheden, de ligging langs het Maasdal en ook door eeuwenoud agrarisch gebruik.

De oostelijke hellingen van de Sint Pietersberg dragen enkele typen van het eiken-haagbeukenbos, waartoe een orchideeënrijke variant behoort en schrale graslanden. Op de westelijke hellingen liggen soortenrijke heischrale graslanden en kalkgraslanden en enkele soortenrijke akkers, afgewisseld met hellingbossen. Het gangenstelsel in de berg behoort ook tot het gebied. Bij de ingang van de Duivelsgrot komen vegetaties van kale kalkbodem voor.

De Jeker heeft nog grotendeels haar meanderende karakter behouden. Op de helling van de Cannerberg ligt op kalkrijke bodem eiken-haagbeukenbos en hogerop wintereiken-beukenbos. Het bos kent een soortenrijke voorjaarsvegetatie en er liggen een aantal ingangen van oude onderaardse kalksteengroeves.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Sint Pietersberg & Jekerdal behoort tot het Natura 2000-landschap 'Heuvelland'.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Sint Pietersberg & Jekerdal is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen (zie paragraaf 4.4). Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.²

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied Sint Pietersberg aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Het Natura 2000-gebied bestaat uit Habitatrichtlijngebied Sint Pietersberg en de beschermde natuurmonumenten St. Pietersberg en St. Pietersberg Noord. Het Natura 2000-gebied omvat de Sint Pietersberg (voor zover niet in exploitatie voor mergelwinning, cq. ENCI-groeve) en een deel van het aangrenzende Jekerdal ten noorden van Kanne.

Op de kaart is ter informatie ook de globale begrenzing van (aangrenzende delen van) de in Vlaanderen en Wallonië gelegen Habitatrichtlijngebieden "Plateau van Caestert met hellingbossen en mergelgroeven", "Montagne Saint-Pierre" en "Basse Meuse et

² Hof van Justitie EG ,7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25.

Meuse mitoyenne” weergegeven (EU-gebiedscodes resp. BE2200036, BE33003B0 en BE33004B0). Dit betreft de globale begrenzing van Habitatrichtlijngebieden zoals opgenomen op de communautaire lijst van 12 november 2007 (zie ook paragraaf 3.4).

Dit gebied is onder meer aangewezen voor drie soorten vleermuizen: vale vleermuis, ingekorven vleermuis en meervleermuis. Een aantal van de in het gebied gelegen ondergrondse mergelgroeven zijn van grote betekenis als overwinteringsgebied voor deze soorten. Deze mergelgroeven zijn, voor zover gelegen buiten het op de kaart bovengronds begrensde (geel gemarkeerde) gebied, op de kaart ingetekend door middel van een rasterpatroon. In tegenstelling tot het geel gemarkeerde Habitatrichtlijngebied maken in gerasterd gebied alleen de ondergrondse mergelgroeven onderdeel uit van het Habitatrichtlijngebied. Dit betekent dat het beschermingsregime van de Natuurbeschermingswet 1998 hier alleen betrekking heeft op de ondergrondse mergelgroeven en op bovengrondse handelingen die een negatieve invloed kunnen hebben op de ondergrondse mergelgroeven als overwinteringsgebied voor vleermuizen (op grond van externe werking). Voor dit gebied geldt dit voor de volgende ondergrondse mergelgroeven (buiten het bovengronds begrensde gebied voor zover op de kaart aangeduid): Apostelgroeve, Cannerberg (incl. Boschberggroeve en Fallenberggroeve), Groeve de Keel, Scharkgroeve, Noordelijk stelsel en Zonnebergstelsel.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op technische punten aangepast:

- Bebouwing en bedrijfsterreinen, die reeds expliciet tekstueel waren geëxclaveerd, zijn zoveel mogelijk ook op de kaart uitgesloten (zie ook paragraaf 4.4). Dit betreft percelen waar volgens de topografische kaart of op grond van luchtfoto's bebouwing aanwezig is en die verder bestaan uit tuinen of erven die behoren bij het betreffende bebouwde perceel.
- Dit geldt ook voor verharde wegen langs de grens van het gebied.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, perceelscheidingen en bosranden.
- Op diverse plekken waar de natuurmonumenten de buitengrens vormen, is de grens gelijkgetrokken met die van de beschermde natuurmonumenten voor wat betreft delen die buiten het Habitatrichtlijngebied vielen.

Overige wijzigingen groter dan 1 ha worden toegelicht in de volgende alinea.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied is op de volgende plekken gewijzigd:

- Aan de noordzijde van de ENCI-groeve uitbreiding met steile hellingen met de habitattypen Pionierbegroeiingen op rotsbodem (H6110) en Ruigten en zomen (droge bosranden; H6430C). Het betreft bestaande natuur (4,9 ha).
- Bij de aanmelding als Habitatrichtlijngebied is bij de begrenzing geen rekening gehouden met de ligging van ondergrondse mergelgroeven die van belang zijn bij overwinterende vleermuizen waarvoor het gebied is aangemeld (zie ook de nadere toelichting aan het begin van deze paragraaf). De volgende (delen van) groeven, die geheel of gedeeltelijk buiten het bovengronds begrensde gebied vallen, zijn daarom toegevoegd en apart gemarkeerd op de kaart: Apostelgroeve, Cannerberg, Groeve De Keel en Noordelijk Stelsel (bij voormalig Fort Sint Pieter).

Het bovengronds begrensde deel van het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van 233 ha dat is aangewezen als Habitatrichtlijngebied. De beschermde natuurmonumenten Sint Pietersberg en Sint Pietersberg-noord bedragen een

oppervlakte van 138 ha. Het ondergronds begrensde deel (gerasterd op de kaart) heeft een oppervlakte van 24 ha. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten, omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaarttechnische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Dit geldt ook voor grensoverschrijdende gebieden in Duitsland en België. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend. Voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden. In geval van buitenlandse gebieden betreft dit documentatie die door de betreffende deelstaten van Duitsland (Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen) en gewesten van België (Vlaanderen en Wallonië) zijn gepubliceerd.

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, tuinen, erven, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 is afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- **Bebouwing** betreft één of meer gebouwen, of bouwwerken geen gebouwen zijnde. **Gebouw:** elk bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. **Bouwwerk:** elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- **Erven** zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.
- **Tuinen** zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- **Verhardingen** (van kunstmatige aard) kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen en steenglooiingen. **Wegen** betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermten of zijkanten.
- **Hoofdspoorwegen** betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722).

Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) zal het definitieve aanwijzingsbesluit voor wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking worden ingeschreven. Kadastrale percelen die over een breedte van minder dan 5 meter overlappen met het aangewezen

gebied worden geacht daarvan geen deel uit te maken. Dit betekent dat bij de definitieve aanwijzing aldaar de kadastrale lijn zal worden aangehouden. Hierbij wordt er vanuitgegaan dat de kadastrale lijn een betrouwbare grens vormt tussen verschillende terreintypen voortkomend uit verschillen in grondgebruik (bv. een wegberm langs een graslandperceel).

Met betrekking tot het grensverloop langs hoofdspoorwegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied:

- Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen indien dergelijke wateren een ecologisch en/of waterhuishoudkundige eenheid vormen met de aanwezige waterafhankelijke habitattypen en/ of leefgebieden van soorten.
- Waar de buitengrens van een (deelgebied van een) Habitatrichtlijngebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenkruinlijn (aan de gebiedszijde) tenzij het betreffende dijktaalud geen actuele of potentiële betekenis heeft voor de instandhouding van het gebied.
- In de overige gevallen waar de buitengrens samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk (aan de gebiedszijde).
- De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.

4. NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrichtlijngebied. In paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 wordt een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en Habitatrichtlijnsoorten waarvoor het gebied is aangewezen. Op alle vermelde habitattypen en soorten is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5).

Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrichtlijngebied van toepassing zijn. Tenslotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I³)

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrichtlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de

³ Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, Pb EG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PB EG L 80, 21.3.2007, p. 15); prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid.

habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. In bijlage B.3 zijn alle gebieden vermeld waarvoor de betreffende habitattypen zijn aangemeld. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

- H3260** Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*
Verkorte naam Beken en rivieren met waterplanten
 betreft het subtype:
H3260A Beken en rivieren met waterplanten (*waterranonkels*)
- H6110** *Kalkminnend of basifiel grasland op rotsbodem behorend tot het *Alyso-Sedion albi*
Verkorte naam Pionierbegroeiingen op rotsbodem
- H6210** *Droge half-natuurlijke graslanden en struikvormende facies op kalkhoudende bodems (*Festuco-Brometalia*) (*gebieden waar opmerkelijke orchideeën groeien)
Verkorte naam Kalkgraslanden
- H6230** *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
Verkorte naam Heischrale graslanden
- H6510** Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
Verkorte naam Glanshaver- en vossenstaarthooilanden
 betreft het subtype:
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*glanshaver*)
- H9160** Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het *Carpinion-betuli*
Verkorte naam Eiken-haagbeukenbossen
 betreft het subtype:
H9160B Eiken-haagbeukenbossen (*heuvelland*)

4.2.2 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II³)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrictlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau. In bijlage B.3 zijn alle gebieden vermeld waarvoor de betreffende soorten zijn aangemeld. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

- H1037** Gaffellibel (*Ophiogomphus cecilia*)⁴
H1078 *Spaanse vlag (*Euplagia quadripunctaria*)
H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*)
H1321 Ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*)
H1324 Vale vleermuis (*Myotis myotis*)

⁴ De genoemde habitatwaarde is als complementair doel aan het Habitatrictlijngebied toegevoegd.

4.3 Habitatrictlijn: selectiecriteria

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van “drie belangrijkste gebieden” per subtype. Voor prioritaire habitattypen⁵ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden” en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van “vijf belangrijkste gebieden” per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor enkele verspreid over het land voorkomende habitattypen, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁶. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitatype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding⁷ (zie ook bijlage B.2).

4.3.2 Soorten (bijlage II)

Voor niet-prioritaire soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrictlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor prioritaire soorten⁵ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden”. Voor enkele verspreid over het land voorkomende soorten, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁸. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de omvang van de aanwezige populatie. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding (zie ook bijlage B.2).

4.4 Verspreiding habitattypen en soorten in het Habitatrictlijngebied

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied is bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen en leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De verspreiding van de betreffende habitattypen en soorten binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Beken en rivieren met waterplanten (H3260) komen binnen het gebied plaatselijk voor in de Jeker. Eiken-haagbeukenbossen (H9160) komen met name goed ontwikkeld voor op de oostelijke flank van de Sint Pietersberg langs de Maas en verspreid op andere dalflanken van Sint Pietersberg en Cannerberg.

De graslandtypen komen op de Sint Pietersberg meestal in een gradiënt voor, met *heischrale graslanden (H6230) bovenop en bovenaan de helling, *kalkgraslanden (H6210) op steilere hellingen en glanshaverhooiland (H6510) op diepere bodems onder aan de hellingen. Heischrale graslanden komen met name voor bij het Popelmondedal, De Kannerhei en aan de noordkant van de Sint Pietersberg. Kalkgrasland is onder meer aanwezig bij Hoeve Zonneberg, de Kannerhei, het Popelmondedal en de ENCI-weide.

⁵ In bijlagen I en II van de Habitatrictlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje.

⁶ Habitattypen waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: slijkgrasvelden (H1320) en ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) en ruigten en zomen, *droge bosranden* (H6430C).

⁷ De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003).

⁸ Soorten waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: zeepriek (H1095), elft (H1102), zalm (1106), bittervoorn (H1134), kleine modderkruiper (H1149) en platte schijfhoren (H4056).

Glanshaverhooilanden ontwikkelen zich thans steeds beter op de oostelijke flank bij Plateaux Zuid en onderaan de Kannerhei. Pionierbegroeiingen op rotsbodem (H6110) zijn met name aanwezig bij voormalige groeven (de Duivelsgrot in het Popelmondedal, groeve Duchateau, noorkant ENCI-groeve). Verspreid in de groevenstelsels in de noordelijke helft van de Sint Pietersberg en de Cannerberg overwinteren meervleermuis (H1318), ingekorven vleermuis (H1321) en vale vleermuis (H1324).

5 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitattypen en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Tevens is daarbij aangegeven welke habitattypen en of soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en soorten. Voor een beperkt aantal soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 ‘complementaire doelen’ geformuleerd. Het betreft soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden ‘ontwikkeldoelen’ zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen voldoende gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig onderdeel uit van de aanwijzingsbesluiten, maar de habitattypen en soorten worden niet aangemeld bij de Europese Commissie.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen⁹, op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, hun landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden, kernopgaven geformuleerd. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ('richting geven') en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument.

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de ecologische structuur & functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrichtlijn: habitattypen

H3260 Beken en rivieren met waterplanten

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A).

Toelichting Het habitatype beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A), dat landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding verkeert, komt plaatselijk voor in de Jeker. In de loop van de jaren is de oppervlakte en kwaliteit achteruitgegaan, recent heeft enig herstel opgetreden.

H6110 *Pionierbegroeiingen op rotsbodem

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype pionierbegroeiingen op rotsbodem is in ons land min of meer beperkt tot het westelijke deel van het Zuid-Limburgse Heuvelland, waar het op diverse locaties voorkomt op de hoge randen van het Maasdal. Één van de klassieke plekken van het type, dat landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert, biedt de Duivelsgrot in het Popelmondedal. Als gevolg van overbetreding is het habitatype hier in de loop van de tijd in oppervlakte en kwaliteit achteruitgegaan. Het type komt in verarmde vorm ook elders in het Natura 2000-gebied voor, zoals in de Groeve Duchateau.

⁹ Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft, staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze Nota van toelichting.

H6210 *Kalkgraslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype kalkgraslanden, dat landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding verkeert, komt op de Sint Pietersberg over een betrekkelijk kleine oppervlakte voor. Het merendeel van de graslanden in het gebied behoort tot het heischrale type. De grootste oppervlakte kalkgraslanden bevindt zich in het Popelmondedal, daarnaast komt het type (in een soortenrijke vorm) ook voor aan de voet van de Kannerhei (in de prioritaire vorm met orchideeën). Sint Pietersberg is één van de meest kansrijke locaties voor uitbreiding oppervlakte en verbetering van kwaliteit.

H6230 *Heischrale graslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Samen met de Bemelerberg herbergt de Sint Pietersberg de grootste oppervlakte van het habitatype heischrale graslanden in Zuid-Limburg. Het type komt hier op een aantal locaties voor in matige en goede kwaliteit. De kwaliteit van diverse locaties kan worden verbeterd. Uitbreiding oppervlakte is mogelijk op plekken waar het type in het verleden voorkwam.

H6510 Glanshaver- en vossenstaartheuveln

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit glanshaver- en vossenstaartheuveln, *glanshaver* (subtype A).

Toelichting Het habitatype glanshaver- en vossenstaartheuveln, *glanshaver* (subtype A) komt voor aan de voet van de hellingen, aangrenzend aan andere graslandtypen. De kwaliteit kan worden verbeterd.

H9160 Eiken-haagbeukenbossen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B).

Toelichting Op de steile Maasdalflank van de Sint Pietersberg en in de westhelling van het Jekerdal komt op enkele steile stukken het habitatype eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B) voor. Opmerkelijk is het voorkomen van tongvaren in de ondergroei, die elders in ons land alleen op kunstmatige plekken (muren) groeit. Op diverse plaatsen is de kwaliteit van het habitatype matig (dominantie van klimop). Omdat de potenties voor verbetering van de kwaliteit echter gering zijn wordt behoud nagestreefd.

5.4 Habitatrictlijn: soorten**H1078 *Spaanse vlag**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud lokale populatie als bijdrage aan een duurzame populatie van ten minste 50 volwassen individuen in de regio Zuid-Limburg.

Toelichting De Spaanse vlag heeft landelijk een gunstige staat van instandhouding en kan overleven met zeer lage aantallen. Een deel van de populatie leeft in aangrenzende locaties buiten het Natura 2000-gebied.

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied levert als overwinteringsgebied voor de meervleermuis een grote bijdrage. Belangrijke objecten zijn het Zonnebergstelsel en de Keel.

H1321 Ingekorven vleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied levert als overwinteringsgebied voor de ingekorven vleermuis een grote bijdrage. Belangrijke objecten zijn Zonnebergstelsel, Fallenbergstelsel en Cannerberggroeve en Apostelgroeve.

H1324 Vale vleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied levert als overwinteringsgebied voor deze soort een zeer grote bijdrage. Belangrijke objecten zijn Zonnebergstelsel en Cannerberggroeve.

5.5 Complementaire doelen

De instandhoudingsdoelstelling van het Habitatrichtlijngebied heeft mede betrekking op één of meer complementaire doelen die voor bepaalde habitattypen en/of (vogel)soorten zijn gesteld. De rechtsgrondslag voor complementaire doelen is artikel 10a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft ten eerste vogelsoorten die in het gebied voorkomen, maar het betreffende gebied is niet als Vogelrichtlijngebied aangewezen. Dit betreft uitsluitend vogelsoorten die in zeer ongunstige staat van instandhouding verkeren. Ten tweede gaat het om habitattypen en soorten (van bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn) die nog niet in het gebied voorkomen en die op landelijke schaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeren, maar waarvoor in het onderhavige gebied goede kansen aanwezig zijn voor ontwikkeling of vestiging.

De reden dat voor complementaire doelen is gekozen, is dat daarmee binnen het netwerk van Natura 2000 een bijdrage wordt geleverd aan de realisatie van de landelijke doelen voor de betreffende habitattypen en soort(en). Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar het Natura 2000 doelendocument (paragraaf 3.3). In dit gebied geldt het volgende complementaire doel:

5.5.1 Complementaire doelen: soorten**H1037 Gaffellibel**

Doel Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging duurzame populatie van ten minste 150 individuen.

Toelichting De soort heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. De beoogde vestiging van een nieuwe populatie (met het voor een duurzame populatie minimaal noodzakelijke aantal dieren) is gebaseerd op het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding. De kwaliteit van het leefgebied (met name het habitatype H3260 beken en rivieren met waterplanten) moet nog worden verbeterd.

5.6 Beschermd natuurmonumenten

Het Natura 2000-gebied omvat één of meer beschermd natuurmonumenten (zie paragrafen 2.1 en 3.3). Ingevolge artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998 heeft de Natura 2000-opgave voor dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd

natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit. Voor zover deze doelstellingen Natura 2000-waarden betreffen, maken deze deel uit van de in voorgaande paragrafen opgenomen instandhoudingsdoelstellingen. Indien de doelstellingen geen Natura 2000-waarden betreffen, houden deze doelstellingen, zoals de bescherming van het natuurschoon, hun zelfstandige betekenis. In een aantal gevallen is het niet mogelijk om zowel de doelen die voortkomen uit de aanwijzing als beschermd natuurmonument als de Natura 2000-doelstellingen te bereiken (bijvoorbeeld omdat dat om tegenstrijdig beheer vraagt). In deze gevallen hebben de Natura 2000-doelen, voorrang om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

In een handreiking zal voor elk gebied expliciet worden toegelicht hoe de doelen (cq. natuurwetenschappelijke betekenis en landschappelijke waarden) van beschermde natuurmonumenten en de Natura-2000 doelen zich tot elkaar verhouden. In het beheerplan zullen deze doelen, net als die van Natura 2000 in ruimte en tijd worden uitgewerkt. Dan wordt ook uitgewerkt waar achteruitgang van het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis is toegestaan ten gunste van Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. De van rechtswege vervallen besluiten zijn ter informatie in een Appendix bij dit besluit gevoegd.

Toelichting op wijzigingen Natura 2000-waarden, op selectie als Habitatrichtlijngebied en op toewijzing van instandhoudingsdoelstellingen

- B1. Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)
 B2. Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)
 B3. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

B1. Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied

- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) is het gebied ook aangewezen voor het habitatype glanshaver- en vossenstaarthooilanden (H6510). Het habitatype komt voor aan de voet van de hellingen, aangrenzend aan ander graslandtypen.
- Daarnaast is er een complementair doel geformuleerd voor de gaffellibel (H1037). De soort heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. Realisatie van het leefgebied voor deze soort lift mee op het doel voor beken en rivieren met *waterranonkels*. In dit gebied wordt nieuw vestiging beoogd.
- In afwijking van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied is het gebied niet meer aangewezen voor het habitatype vochtige alluviale bossen (H91E0), omdat op basis van recentere informatie blijkt dat het habitatype, volgens de gehanteerde definitie, niet meer voor komt binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000-gebied.

B2. Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden

H1078 *Spaanse Vlag

De spaanse vlag komt voor op warme, kalkrijke hellingen, in zoomvegetaties en langs bosranden en struwelen. De rupsen worden vooral aangetroffen op vochtige, relatief schaduwrijke plaatsen. Kenmerkend voor het leefgebied is het op korte afstand voorkomen van deze twee verschillende plekken. Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden zijn drie gebieden voor deze prioritaire soort geselecteerd: Sint Pietersberg & Jekerdal (159), Geuldal (157) en Savelsbos (160).

In deze gebieden bevindt zich het grootste deel van de landelijke populatie, die beperkt is tot Zuid-Limburg. De twee andere gebieden waar de soort thans ook voorkomt zijn Bunder- en Elsoërbos (153) (kleine populatie) en Brunssumerheide (155) (toegevoegd, nieuwe vindplaats). De soort was aanvankelijk ook aangemeld voor het gebied Roerdal (150). Voor deze prioritaire soort zijn op grond van de huidige kennis geen verdere “belangrijke” gebieden te duiden (het betreft verder relatief kleine voorkomens).

H1318 Meervleermuis

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn de vier volgende wintergebieden voor deze soort geselecteerd: Meijndel & Berkheide (097), Bemelerberg & Schiepersberg (156), Geuldal (157) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159). Daarmee voldoen deze vier gebieden aan het criterium “belangrijkste gebieden van Nederland” dat op deze niet-prioritaire soort van toepassing is. Ongeveer de helft van de overwinterende meervleermuizen huist in bunkers van Meijndel & Berkheide (097), daarnaast verblijft de soort vooral in de ondergrondse mergelgroeven van Zuid-Limburg (in bovengenoemde gebieden respectievelijk circa 5, 10 en 5% van de landelijke populatie). Op basis van recente telgegevens (2002-2006) blijkt de soort ook in belangrijke aantallen te overwinteren op de Veluwe (057), zodat ook dit gebied tot de vijf belangrijkste kan worden gerekend.

H1321 Ingekorven vleermuis

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden zijn de vier volgende wintergebieden voor deze soort geselecteerd: Bemelerberg & Schiepersberg (156), Geuldal (157) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159) en Savelsbos (160). Het overwinteren van deze soort is vrijwel volledig beperkt tot de ondergrondse mergelgroeven in Zuid-Limburg.

H1324 Vale vleermuis

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden zijn de vijf volgende gebieden voor deze soort geselecteerd: Sint Pietersberg & Jekerdal (159), Veluwe (57), Geuldal (157), Savelsbos (160) en Bemelerberg & Schiepersberg (156). Uit recente informatie is gebleken dat de soort op de Veluwe (57) al geruime tijd slechts sporadisch overwintert. Op basis van de huidige kennis betekent dit dat alleen de vier Limburgse gebieden waar de overwintering is beperkt tot ondergrondse mergelgroeven voldoen aan het criterium “belangrijkste gebieden”.

H6110 *Pionierbegroeiingen op rotsbodem

Ten tijde van de aanmelding was dit in Nederland uiterst zeldzame habitatype slechts bekend uit twee gebieden: Bemelerberg & Schiepersberg (156) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159). Inmiddels is gebleken dat dit habitatype ook in twee andere gebieden aanwezig is: Geuldal (157) en Savelsbos (160). Deze gebieden kunnen aan de “belangrijkste gebieden” van dit prioritaire habitatype toegevoegd worden.

H6210 Kalkgraslanden (*prioritair met orchideeën)

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit habitatype, dat beperkt is tot het Natura 2000-landschap Heuvelland de volgende vijf gebieden geselecteerd: Bemelerberg & Schiepersberg (156), *Geuldal (157), *Kunderberg (158), *Sint Pietersberg & Jekerdal (159) en Savelsbos (160). De vijf geselecteerde gebieden zijn zowel de in kwantitatief als in kwalitatief opzicht de belangrijkste. Hiermee wordt het grootste deel van de landelijke oppervlakte kalkgraslanden afgedekt (meer dan 75% van minder dan 50 ha). En tevens alle terreinen (*) waar het habitatype als prioritaair type (met veel orchideeën) voorkomt.

H6230 *Heischrale graslanden

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit prioritaire habitatype, dat sterk verspreid over de verschillende Natura 2000-landschappen voorkomt, de volgende tien gebieden geselecteerd: Wijnjeterperschar en Terwispeler Grootschar¹⁰ (015-016), Drentsche Aa-gebied (025), Havelte-Oost (029), Borkeld (044), Veluwe (057), Willinks Weust (062), Zwanenwater & Pettemerduinen (085), Bemelerberg & Schiepersberg (156), Geuldal (157) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159).

De grootste oppervlakten (meer dan 2% van de landelijke oppervlakte, circa 100 ha) zijn gelegen in Drentsche Aa-gebied (025), Havelte-Oost (029), Bargerveen (033), Bergvennen & Brecklenkampse Veld (046), Borkeld (044), Veluwe (057), Bemelerberg & Schiepersberg (156), Geuldal (157) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159).

Het volgende gebied (inmiddels in twee gebieden gesplitst) wordt ook tot de tien “belangrijkste” gerekend wegens de aanwezige kwaliteit: Wijnjeterperschar (016) en Terwispeler Grootschar (thans deelgebied van Van Oordt's Mersken, 015) met complete gradiënten van vochtige heide, heischraal grasland naar blauwgrasland en bijzondere soorten als valkruid en welriekende nachtorchis.

Uit een oogpunt van voldoende geografische spreiding kunnen hieraan nog twee gebieden in het Natura 2000-landschap Duinen worden toegevoegd: Duinen Terschelling (002) en Zwanenwater & Pettemerduinen (085).

¹⁰ Dit gebied is bij de samenvoeging van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden tot Natura 2000-gebieden in twee delen gesplitst: Wijnjeterper Schar (16) en Terwispeler Grootschar dat gelegen is binnen het Vogelrichtlijngebied Van Oordt's Mersken (15). Bij de onderbouwing van de selectie worden beide gebieden nog als één Habitatrichtlijngebied beschouwd.

B3. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen

De hier vermelde gebiedsdoelen van de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van onderhavig besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten worden beschouwd als ‘indicatieve’ opgaven en kunnen nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor ieder habitatype, habitatsoort, broedvogelsoort en niet-broedvogelsoort waarvoor onderhavig gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. De niet-broedvogelsoorten waarvoor zowel landelijk als in alle gebieden een behoudsopgave is gesteld zijn samengevat in één tabel. Waar in de vogeltabellen wordt geschreven A...b betreft het een broedvogel en waar wordt geschreven A...n betreft het een niet-broedvogel. Regels in cursief betreffen complementaire doelen (toelichting in Natura 2000 Doelendocument, paragraaf 3.3).

Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding (Svl) van betreffende habitatype of (vogel)soort genoemd. Indien de landelijke doelstelling van betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Indien de instandhoudingsdoelstelling van onderhavig gebied afwijkt van de landelijke doelstelling dan is dit nader gemotiveerd.

3.1 Habitatrictlijn: habitattypen

Habitatype H3260A – Beken en rivieren met waterplanten (<i>waterranonkels</i>)				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
086	Schoorlse Duinen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
147	Leudal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
148	Swalmdal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
150	Roerdal	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding voor het habitatype beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A) is beoordeeld als ‘matig ongunstig’. De doelstelling voor het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6110 – *Pionierbegroeiingen op rotsbodern				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding voor het habitatype pionierbegroeiingen op rotsbodem is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als ‘zeer ongunstig’¹¹. De doelstelling voor het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6210 Kalkgraslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
158	Kunderberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding voor het habitatype kalkgraslanden is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als ‘matig ongunstig’. De doelstelling voor het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6230 – Heischrale graslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	concept-ontwerp
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	ontwerpbesluit
044	Borkeld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
062	Willinks Weust	behoud	behoud	ontwerpbesluit
069	Bruuk	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	behoud ^a	behoud	concept-ontwerp
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
153	Bunder- en Elsloërbos	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
155	Brunsummerheide	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van het habitatype H6410 blauwgraslanden is toegestaan.

¹¹ De beschreven ‘staat van instandhouding’ wijkt af van de ‘staat van instandhouding’ zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006). Zie het Natura 2000 profielendocument (2008) voor een nadere uitleg.

De staat van instandhouding van het habitatype heischrale graslanden is beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6510A – Glanshaver- en vossenstaartheuveln (<i>glanshaver</i>)				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
082	Uiterwaarden Lek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
141	Oeffelter Meent	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype glanshaver- en vossenstaartheuveln, *glanshaver* (subtype A) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H9160B– Eiken-haagbeukenbossen (<i>heuvelland</i>)				
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
153	Bunder- en Elsloërbos	behoud	verbetering	concept-ontwerp
154	Geleenbeekdal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
158	Kunderberg	behoud	behoud	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
161	Noordbeemden & Hoogbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk 'matig ongunstig' en 'zeer ongunstig'. De doelstelling voor gebied Sint Pietersberg & Jekerdal wijkt af van de landelijke doelstelling op het aspect kwaliteit. Reden hiervoor is dat de door de dominante aanwezigheid van klimop de potentie voor verbetering van de kwaliteit gering is.

3.2. Habitatrichtlijn: soorten

H1037 – Gaffellibel					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
148	Swalmdal	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
152	Grensmaas	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de habitatsoort gaffellibel is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk ‘zeer ongunstig’ en ‘matig ongunstig’¹¹. De doelstelling voor het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal wijkt op het aspect omvang van de landelijke doelstelling af, omdat uitbreiding van voor de gaffellibel geschikte waterloop hier niet reëel is.

H1078 – Spaanse vlag					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud van de populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
153	Bunder- en Elsoërbos	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
155	Brunsummerheide	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de prioritaire habitatsoort Spaanse vlag is op het aspect populatie onbekend. Op het aspect leefgebied is de staat van instandhouding van de Spaanse vlag beoordeeld als ‘gunstig’¹¹. De doelstelling voor het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1318 – Meervleermuis (winter)					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
097	Meijendel & Berkheide	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de meervleermuis is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als ‘gunstig’¹¹. De doelstelling voor het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1321 – Ingekorven vleermuis (winter)					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de ingekorven vleermuis is op het aspect leefgebied onbekend. Op het aspect populatie is de staat van instandhouding beoordeeld als 'gunstig'. De doelstelling voor Sint Pietersberg & Jekerdal sluit aan bij de landelijke doelstelling. De in de tabel opgenomen gebieden betreffen winterkwartieren. Daarnaast is er nog één gebied aangewezen wegens de aanwezigheid van een kraamkolonie.

H1324 – Vale vleermuis (winter)					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de habitatsoort vale vleermuis is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Sint Pietersberg & Jekerdal wijkt af van de landelijke doelstelling omdat de omvang en kwaliteit van het leefgebied hier reeds goed zijn.

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

• Overwegende, dat de hierna kadastraal omschreven percelen, tezamen vormende dat deel van de Sint Pietersberg hetwelk zal resteren na afgraving van het gedeelte dat bij besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 30 oktober 1967, nr. B 22677, voor mergelwinning is aangewezen, van algemeen belang zijn uit een oogpunt van natuurschoon en om hun natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument zijn in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument verband houden met zijn geografische ligging, de expositie van de hellingen, zijn geologische en geomorfologische gesteldheid, de eigenschappen van de bodem en het bestaande cultuurpatroon;

dat onder invloed van genoemde factoren op een deel van het natuurmonument een geschakeerde begroeiing is ontstaan;

dat in het natuurmonument kalkminnende plantesoorten voorkomen, die zich bevinden in het eikenhaag-beukenbos op de oostflank en in de restanten kalkgrasland op de westelijke helling, en dat daartoe enkele zeldzame orchideeënsoorten behoren;

dat in het natuurmonument dier- en plantesoorten worden aangetroffen, die aldaar aan de noordelijke grens van hun verspreidingsgebied leven;

dat de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument mede in hoge mate wordt bepaald door de aanwezigheid in het gesteente van een grote rijkdom aan ten dele zeer belangwekkende fossielen uit de Krijtperiode;

dat de mergelwinning in het verleden heeft geleid tot het ontstaan van gangenstelsels in de berg, die door hun specifieke omstandigheden bij uitstek geschikte verblijfplaatsen vormen van een groot aantal vleermuissoorten;

dat tenslotte het natuurmonument in geologisch opzicht van internationale betekenis is als de meest kenmerkende formatie van het Maastrichts Krijt;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder moeten worden begrepen zijn geologische en geomorfologische gesteldheid, zijn paleontologische betekenis, de eigenschappen van de bodem, de vorengenoemde biologische waarden, de geschiktheid van de ondergrondse gangenstelsels om te dienen als verblijfplaats van vleermuissoorten, alsmede het bestaande cultuurpatroon;

Overwegende tenslotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 22 november 1973, NBOR/S-9309, houdende het besluit dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument ten aanzien van de in die beschikking aangeduide percelen in overweging is;

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Limburg ingezonden en van hun beschouwingen vergezeldde schrifturen, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;

B E S L U I T :

Aangewezen worden als beschermd natuurmonument de percelen, kadastraal bekend gemeente Sint Pieter, sectie A, nrs. 120, 436, 510, 511, 515, 517, 519 t/m 524, 529, 542, 543, 773, 1126, 1520, 1521, 1612 t/m 1615, 1621 (ged.), 1622 (ged.), 1631, 1632, 1641 (ged.), 1646, 1647 (ged.), 1648 t/m 1650;

sectie B, nrs. 330, 333, 395, 619 t/m 622, 624, 625, 629, 631 t/m 636, 641, 642, 662, 664, 666, 667, 970, 976, 977, 1021 t/m 1026, 1050 t/m 1052, 1158, 1159, 1298 (ged.), 1629, 1630, 1710 t/m 1712, 1832 t/m 1834, 2062, 2063, 2096, 2099 t/m 2101, 2110, 2111, 2136, 2139, 2243, 2244, 2270, 2615, 2616, 2670, 2671, 2674 (ged.), 2675 (ged.), 2898 (ged.), 3160, 3177 t/m 3179, 3181 t/m 3183, 3243, 3250 t/m 3252, 3315, 3764 (ged.), 3817, 3834, 3835, 3842 (ged.), 3872, 3875, 3881 t/m 3896, 3915 t/m 3918, 3919 (ged.), 3920, 3921 (ged.), 3922 (ged.), 3923, 3924 (ged.), 3925 (ged.), 3928, 3929, 3930 (ged.), 3931, 3932, 3934 (ged.), 3935 (ged.), 3936, 3937, 3939 (ged.), 3940.

een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN7/SN31 en vormende dat deel van de Sint Pietersberg hetwelk zal resteren na afgraving van het gedeelte, dat bij besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 30 oktober 1967, nr. B.22677, voor mergelwinning is aangewezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris voornoemd,
namens deze,
de Secretaris-Generaal,

(Mr. J. van Viegen)

Kenmerk
NLB/N-35007

RIJSWIJK (ZH)
27 APR. 1979

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende, dat van het resterende deel van de Sint Pietersberg het grootste gedeelte reeds bij beschikking van 21 november 1974 is aangewezen als beschermd natuurmonument in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat de hierna kadastraal omschreven percelen, aangeduid als "Sint Pietersberg-Noord", met het reeds eerder aangewezen gedeelte een onverbrekkelijk geheel vormen en derhalve nagenoeg dezelfde kenmerken vertonen;

dat het gebied "Sint Pietersberg-Noord" van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder moeten worden begrepen de geologische en de geomorfologische gesteldheid, de paleontologische betekenis, de eigenschappen van de bodem, de biologische waarden, alsmede de geschiktheid van de ondergrondse gangenstelsels om te dienen als verblijfplaats van vleermuissoorten;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 28 april 1978, nr. NLB/N-27937, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van de "Sint Pietersberg-Noord";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Limburg ingezonden en van hun beschouwingen vergezeld schrifturen, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;

B E S L U I T :

Aangewezen worden als beschermd natuurmonument de percelen, kadastraal bekend gemeente Sint Pieter, sectie A, nr. 1623 ged. en sectie B, nr. 2264, met uitzondering van een tunnel, een versterkte bergplaats voor kunstschaten met de daarbij behorende technische installaties en luchtkokers met enige gangen rond deze bergplaats, een en ander zoals met rode belijning aangegeven op de gewaarmerkte tekening, gehecht aan de op 21 april 1975 verleden akte tussen de Staat en de Provincie Limburg, waarbij onder meer de Provincie aan de Staat het zakelijk recht van opstal tot het in eigendom hebben en behouden van bovengenoemde onroerende goederen verleent, en zoals overigens aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN 31.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie
en Maatschappelijk Werk G.C. Wallis de Vries,
namens deze,
het Hoofd van de Hoofdafdeling Natuur- en
Landschapsbescherming,

Jhr. Mr. F.C.M. van Rijkevorsel.

TOELICHTING

Bij beschikking van 21 november 1974 is het na de afgraving resterende gedeelte van de Sint Pietersberg, voor zover dat toen geen eigendom was van de Staat, aangewezen als beschermd natuurmonument. In de toelichting op die beschikking werd gesteld, dat het in het voornemen lag de percelen, die eigendom zijn van de Staat, aan te wijzen als staatsnatuurmonument. Inmiddels werd het betrokken gedeelte vrijwel in zijn geheel door de Staat aan de provincie Limburg in eigendom overgedragen. Door deze eigendoms-overdracht is er voor dat gedeelte geen sprake meer van een aanwijzing als staatsnatuurmonument, maar van een aanwijzing als beschermd natuurmonument. Met deze beschikking wordt de aanwijzing als zodanig van dit als "Sint Pietersberg-Noord" aangeduide gebied een feit.

Het reeds eerder aangewezen gebied en het bij de onderhavige beschikking aangewezen gebied worden door vrijwel geheel dezelfde eigenschappen gekenmerkt. Door deze overeenkomst in eigenschappen en door de ligging ten opzichte van elkaar vormen beide gebieden een onverbrekkelijk geheel. Om deze redenen kan er voor de onderhavige beschikking mee worden volstaan de bij de beschikking van 21 november 1974 gegeven toelichting gedeeltelijk over te nemen.

Zoals hiervoren reeds is uiteengezet, is echter hetgeen in die toelichting wordt gesteld over de aanwijzing als staatsnatuurmonument niet meer van toepassing. Ook wordt er op gewezen dat zich in het gebied van het natuurmonument Sint Pietersberg-Noord, eveneens in tegenstelling tot wat er in het hierna volgende citaat wordt gesteld, geen terreinen met woningen, volwaardige landbouwgronden en sportvelden bevinden.

"Na de Eerste Wereldoorlog is een begin gemaakt met de afgraving van de Sint Pietersberg ten behoeve van de cementindustrie. Op grond van de provinciale verordening op de afgravingen werd in de jaren dertig voor de eerste maal een concessiegebied voor de mergelwinning in de Sint Pietersberg vastgesteld. Bij besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 30 oktober 1967, nr. B 22677, verkreeg het concessiegebied zijn laatste uitbreiding. Het gebied werd daarbij definitief aldus begrensd, dat het noordelijke gangenstelsel en het gangenstelsel van de Zonneberg gespaard zullen worden. Van het Popelmondedal zal alleen het hoogste gedeelte worden afgegraven. Bovendien wordt dit zodanig opgevuld, dat de Sint Pietersberg van het Jekerdal uit gezien zijn karakteristieke contouren herkrijgt. Tevens werd met de ENCI overeengekomen, dat zij nagenoeg al haar eigendommen buiten het concessiegebied aan een door Gedeputeerde Staten op te richten stichting zou overdragen.

Het als beschermd natuurmonument aan te wijzen gebied omvat mede deze terreinen. Het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis van de Sint Pietersberg worden bepaald door een aantal factoren. Onder invloed van de rijke kalkbodem, de expositie van de hellingen en de betrekkelijk geringe neerslaghoeveelheden verkreeg de begroeiing in floristisch, vegetatiekundig en plantengeografisch opzicht bijzondere kenmerken. Bovendien is in de loop der tijden een schakering van bossen, akkers en weilanden ontstaan, die mede bepalend is voor het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument. Handhaving van het bestaande cultuurpatroon is dan ook van veel belang.

De oostelijke hellingen dragen enkele typen van het eikenhaagbeukenbos, waartoe een orchideeënrijke variant behoort. Op de westelijke hellingen worden restanten van kalkgraslanden aangetroffen.

De natuurwetenschappelijke waarde van de Sint Pietersberg wordt verder in hoge mate bepaald door de omstandigheid, dat daarin fossielen uit de Krijtperiode voorkomen.

Voorts is de Sint Pietersberg van veel belang door de aanwezigheid van gangenstelsels, die mede ten gevolge van de daar heersende klimatologische omstandigheden een belangrijke verblijfplaats vormen voor een groot aantal vleermuissoorten. De gangenstelsels hebben overigens op zichzelf grote cultuurhistorische waarde.

Het als beschermd natuurmonument aan te wijzen deel van de Sint Pietersberg vormt een zodanig aaneengesloten gebied, dat het oorspronkelijke karakter van de berg herkenbaar blijft. Dit gebied omvat ook percelen welke een andere bestemming hebben of anders gebruikt worden dan gewoonlijk in een natuurmonument het geval is, te weten terreinen waarop zich woningen bevinden, volwaardige landbouwgronden en sportvelden. Deze onderdelen van het natuurmonument dienen als beschermd natuurmonument te worden aangewezen met het oog op de geologische, geomorfologische en natuurschoonwaarden van de berg als zodanig, alsmede voor de bescherming van de natuurwetenschappelijke waarden in de gangenstelsels onder de grond.

Nu de wet alleen een vergunning eist voor de handelingen die het natuurmonument schaden of ontsieren, is het duidelijk dat het vorenvermelde andere bodemgebruik op dezelfde wijze zonder vergunning zal kunnen worden voortgezet, uiteraard voorzover dit gebruik de zoëven bedoelde geologische, geomorfologische en natuurschoonwaarden van de berg onverlet laat en de natuurwetenschappelijke waarden van de ondergrondse gangenstelsels niet aantast. Het ligt in het voornemen de procedure tot aanwijzing als staatsnatuurmonument in gang te zetten met betrekking tot de op de kaart als zodanig aangegeven gronden".

Tot zover dit citaat.

Onverminderd hetgeen in de hier voren aangehaalde beschikking over de begrenzing van het natuurmonument de Sint Pietersberg is gesteld, kan wat dit betreft nog het volgende worden opgemerkt:

Buiten het beschermd natuurmonument vallen een tunnel, een versterkte bergplaats voor kunstschaten met de daarbij behorende technische installaties en luchtkokers met enige gangen rond deze bergplaats. Het betreft hier voorzieningen die uitsluitend met het oog op het herbergen van kunstschaten gegraven of ingericht zijn. Een en ander is met rode belijning aangegeven op de gewaarmerkte tekening, gehecht aan de op 21 april 1975 verleden akte tussen de Staat en de Provincie Limburg, waarbij onder meer de Provincie aan de Staat het zakelijk recht van opstal tot het in eigendom hebben en behouden van bovengenoemd onroerend goed verleent.

Met de aanwijzing van de "Sint Pietersberg-Noord" als beschermd natuurmonument is nagenoeg het gehele gebied dat na de afgraving van de Sint Pietersberg resteert een gelijke bescherming deelachtig geworden.

1. Gemeente HERWEN EN AERDT; aanwijzing tot beschermd natuurmonument van de "Weide Oude Rijnstrangen"

Bij brief d.d. 8 maart 1979, nr 33 adviseerde de subcommissie voor Monumenten en Natuurbescherming van de Rijksplanologische Commissie aan de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk de "Weide Oude Rijnstrangen" aan te wijzen als beschermd natuurmonument.

Bij besluit d.d. 18 april 1979, NLB/N 35262 is de Staatssecretaris voornoemd in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening tot de aanwijzing overgegaan.

2. Gemeente MAASTRICHT; aanwijzing tot beschermd natuurmonument van de Sint Pietersberg-Noord

Bij brief d.d. 7 maart 1979, nr 31 adviseerde de subcommissie voor Monumenten en Natuurbescherming van de Rijksplanologische Commissie aan de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk over te gaan tot aanwijzing van de Sint Pietersberg-Noord tot beschermd natuurmonument, behoudens evenwel een klein gedeelte van perceel sectie A, nr 1623, dat in eigendom is van de Staat en derhalve niet als beschermd natuurmonument kan worden aangewezen. Bij de definitieve aanwijzing, zo stelde de commissie, waren het besluit, de toelichting en de tekening op dat punt te herzien.

Bij besluit d.d. 27 april 1979, nr NLB/N 35007 heeft de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk -handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening- de Sint Pietersberg-Noord tot beschermd natuurmonument aangewezen.

→ Behoudens de tekening is het besluit en de toelichting overeenkomstig het advies van de commissie herzien.

3. Gemeente NEDERWEERT; aanwijzing tot beschermd natuurmonument van "Sarsven en De Banen"

Bij brief d.d. 16 maart 1979, nr 43 adviseerde de subcommissie voor Monumenten en Natuurbescherming van de Rijksplanologische Commissie aan de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk over te gaan tot aanwijzing van "Sarsven en De Banen" tot beschermd natuurmonument.

Bij besluit d.d. 8 mei 1979, nr NLB/N 34832 heeft de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk -handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening- "Sarsven en De Banen" tot beschermd natuurmonument aangewezen.